

VRAGEN EN KORTE MEDEDELINGEN

Kraanvogels over Wageningen. In het afgelopen winterhalfjaar en zelfs nog daarna kozen ongewoon veel Kraanvogels hun weg over Zuidwest-Gelderland. In andere jaren zijn de waarnemingen zeldzaam.

Prof. Dr H. J. Venema deed in het laatste April-nummer van dit tijdschrift reeds in het kort mededeling van waarnemingen op de data 23 October 1953, 25 en 26 Februari 1954. Hieraan kan het volgende worden toegevoegd. De voorhoede werd gesignaleerd 22 October, namelijk 15 stuks op het middaguur door de heren H. J. Wittenrood en M. Belksma en nog eens 15 om 15.40 door mijzelf. De eerste groep kwam uit het N.N.O. boven de Bornse Steeg in de Gelderse Vallei, waar de vogels meer naar het westen afzwenkten, aarzelden, maar tenslotte toch weer hun tocht in Z.Z.W. richting vervolgden. De tweede groep zag ik boven de Wageningse Berg langs de Rijn trekken in westelijke richting. Behalve het „krrr”-geluid, hoorde ik ook duidelijk het „sis-sen”, dat deze vogels kunnen doen.

Op de invasiedag 23 October zagen beide reeds genoemde heren om 11.05 circa 160 Kraanvogels iets oostelijker dan die van de vorige dag, eveneens uit het N.N.O. naderen in drie V's. Boven de Vallei gekomen, minderden de vogels vaart en gingen zweven. Vervolgens werden hun halzen naar rechts gericht, waarop zij in één V iets naar het westen afbogen. Nog voor de Grebbeberg volgde ook deze troep weer de Z.Z.W. koers.

De troep van half zes 23 October, waarover Prof. Venema schreef, werd door sommige waarnemers wel op een kleine 200 geschat. Allen constateerden boven de Wageningse Eng en Berg een zuidelijke trekrichting, maar de heer S. Sevenster zag vanaf de pont, dat zij, eenmaal de Rijn over, in Z.Z.W. richting verder trokken. In dit verband is het volgende berichtje interessant, dat vlak daarna in de Zutfense Courant verscheen: „Twee groepen grote vogels, vermoedelijk elk van ongeveer tachtig stuks, vlogen gistermiddag omstreeks half vijf over Brummen uit de richting Zuid-Oost in westelijke richting. Het was zeer imposant deze vogels (kraanvogels?), die in V-vorm vlogen, naar andere oorden te zien

vertrekken”. Zeer waarschijnlijk dezelfde vogels. Dat het meer voorkomt, dat Kraanvogels in de omgeving van Wageningen naar het zuiden zwenken heb ik, als ik mij goed herinner, op 6 October 1949 om half twaalf, waargenomen, toen drie vogels, vanuit het oosten over de Berg boven de stad aangekomen, na enige aarzeling in zuidelijke richting de Rijn overtrokken.

De door Prof. Venema vermelde vluchten in zuidelijke richting van 25 en 26 Februari waren mij onbekend. Het was toen dooiweer, maar in de volgende dagen kwam vorst en viel er ook sneeuw, terwijl in het Oostzeegebied de winter nog lang in al zijn gestrengheid heerste. Wellicht waren het vogels, die na het invallen van de dooi in West-Europa naar hun broedgebieden wilden terugkeren, maar ijlings weer voor de kou terugtrokken; een rush van Kraanvogels dus?

Later in de tijd werd terugtrek, voor zover mij bekend, tweemaal waargenomen. Op 17 Maart zagen de heren C. van Veen en H. Wiegman 15 Kraanvogels tegen de avond westelijk van Wageningen over de Haar naar het N.O. trekken. Boven de Bornse Steeg cirkelden zij volgens de heer M. Belksma rond, maar het leek hun daar waarschijnlijk minder geschikt om te overnachten, dus trokken zij verder, ongeveer naar het noordposten. Een van de troepen van 15, die op 22 October in tegen-gestelde richting trokken? In dat geval waren zij heel goed de winter doorgekomen!

Lest best, de zeer late waarneming van 24 April. Die prachtige Zaterdagmiddag om ongeveer kwart voor vijf zagen de heren H. van Schuppen en C. van Veen, mijn vrouw en ik, juist nadat wij over Kraanvogels hadden gepraat, drie van deze vogels vanuit het zuiden de Grift volgen. Na herhaalde zweefpartijen daalden zij tenslotte op het grasland neer, dat gelegen is tegenover de bekende oude kampplaats van de Kemphanen aan de Grift ten zuiden van de zuidelijke Meentsteeg. Daar konden wij hen tot op ruim 100 meter benaderen, terwijl zij daar in al hun waardigheid graasden. Toen wij om hen heen wilden trekken om de zon in de rug te krijgen, vond de

leider het blijkbaar welletjes en statig verhieven de vogels zich om hun tocht naar het noorden te vervolgen. Een eindje verder streken zij echter weer neer, zoals later bleek, juist in het blauwgrasland-reservaat van de Bennekomse Meent. Wij waren voldaan en gingen naar huis; de heer van Veen, uitgerust met een bromfiets, echter nog geenszins. En hij kreeg de vogels van dichtbij nog eens in de kijker, nu ook met de zon mee, zag twee ervan zelfs een bad nemen in de Grift. Het moet een fantastisch schouwspel geweest zijn te zien, hoe de grote vogels hun vleugels droogsloegen, die machtige wieken, die hen al zover gedragen hadden en waarvan nog meer verlangd zou worden. Achteraf hadden wij spijt. De andere morgen vroeg waren de Kraanvogels al weer op weg.

Wageningen.

Dr D. M. DE VRIES.

Copulatie van Gierzwaluwen in de lucht. Op 10 Mei van dit jaar had ik het geluk de copulatie van Gierzwaluwen in de lucht waar te nemen boven een buitenwijk van Zwolle. Naar aanleiding van de desbetreffende vraag en mededeling van Dr D. M. de Vries, die een krantenartikeltje van de heer J. van IJzendoorn aanhaalde, wil ik hierbij nog het volgende aantekenen:

Twee snelvliegende Gierzwaluwen vlogen krijsend achter elkaar aan, totdat plotseling de eerste, het wijfje, vaart minderde en in zweefpositie overging. De achterste vogel, het mannetje, dook op het zwevende wijfje neer, maar onmiddellijk daarna vlogen beide dieren weer uit elkaar. Men mag daarbij veronderstellen, dat de poging tot gemeenschap mislukt was. Ongeveer 5 seconden daarna herhaalde het proces zich, maar nu had werkelijke copulatie plaats. Gedurende enkele seconden, waarbij de beide vogels fladderend loodrecht naar beneden vielen en ongeveer twintig meter hoogte verloren. In dit geval werden beide vogels dus niet door de vleugels van het wijfje gedragen, zoals de heer Van IJzendoorn had waargenomen.

BER VAN AALDEREN.

Visarend. Op 9 Mei 1954 namen wij in het vogelreservaat „De Beer” tot twee maal toe vanaf het Groene Strand een mooi uitgekleurd exemplaar van *Pandion haliaetus*, de Visarend, waar. Beide malen veroorzaakte het dier bij de ter plaatse broedende meeuwen, sterns en stelt-

lopers een algemeen alarm — vooral de Zilvermeeuwen, een Stormmeeuw en sommige Scholeksters lieten zich niet onbetuigd en deden al schreeuwend verscheidene schijnaanvallen — wat opmerkelijk mag heten, daar bv. de maar weinig kleinere en naar het model niet zo bar afwijkende Bruine kiekendief, die vrij vaak ook boven het Groene Strand te zien is, bij de meeuwen en sterns nog maar nauwelijks alarm teweeg brengt. Alleen sommige steltlopers gaan daar achteraan, vooral de Scholeksters en Grutto's.

De datum lijkt ons voor een doortrekker een beetje aan de late kant. Beide malen verdween het dier in noordoostelijke richting, misschien is het ook nog elders gesignaleerd?

Mej. S. L. ROEST,

J. VAN DEN ASSEM.

COOLIA. De Nederlandse Mycologische Vereniging heeft een verandering gebracht in haar publicaties. Deze verandering is het logische gevolg van een evolutie in de vereniging, die, haar attractie behoudend voor eenvoudige leken-paddenstoelenliefhebbers, steeds meer personen onder haar leden zich ziet specialiseren en hun studie van bepaalde groepen van de Nederlandse Fungi op internationaal-wetenschappelijk niveau brengen.

In verband daarmee is het tijdschrift *F u n g u s* dat de Nederl. Mycologische Vereniging nu al sedert bijna 25 jaar uitgeeft, in het vervolg bestemd voor publicaties van wetenschappelijke aard, die ook buitenlandse vakgenoten kunnen interesseren. Voor de verenigingsberichten, excursieverslagen, opgaven van vondsten in Nederland en populaire artikelen is een nieuw tijdschrift gesticht: *Coolia*.

Deze naam is ontleend aan *Coolia odorata*, de hoogst merkwaardige, opvallend gekleurde en geurende paddenstoelsoort — vroeger *Lepiota odorata* genoemd — die in 1916 is ontdekt door *Catharina Cool*, en die daarna op verschillende plekken in Nederland, maar zover ik weet nog niet daarbuiten, is weergevonden. Zeer terecht draagt het nieuwe tijdschrift aldus de naam van haar, die meer dan iemand anders heeft bijgedragen aan het populariseren van de paddenstoelenstudie en paddenstoelenliefde in Nederland.

J.Hs